

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOON (EL) 2023/1957,

10. mai 2023,

tähelepanekutega, mis on Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte (enne 30. novembril 2021 kütuseelementide ja vesiniku valdkonna 2. ühisettevõtte) 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmist käsitleva otsuse lahutamatu osa

EUROOPA PARLAMENT,

- võttes arvesse oma otsust Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte 2021. aasta eelarve täitmisele heakskiidu andmise kohta,
- võttes arvesse kodukorra artiklit 100 ja V lisa,
- võttes arvesse eelarvekontrollikomisjoni raportit (A9-0083/2023),

- A. arvestades, et 2008. aasta mais asutati nõukogu määrusega (EÜ) nr 521/2008 ⁽¹⁾ 31. detsembril 2017 lõppevaks ajavahemikuks teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi raames kütuseelementide ja vesiniku valdkonna ühisettevõtte (edaspidi „FCH ühisettevõtte“); arvestades, et 2014. aasta mais võttis nõukogu vastu määruse (EL) nr 559/2014, ⁽²⁾ millega pikendati ühisettevõtte tegutsemisaega programmi „Horisont 2020“ raames kuni 31. detsembrini 2024 (edaspidi „ühisettevõtte FCH 2“); arvestades, et 2021. aasta novembris asutati nõukogu määrusega (EL) 2021/2085 ⁽³⁾ 31. detsembril 2031 lõppevaks ajavahemikuks programmi „Euroopa horisont“ raames Saastevaba Vesiniku Ühisettevõtte (edaspidi „ühisettevõtte Clean H₂“), mis asendab ühisettevõtte FCH 2;
- B. arvestades, et ühisettevõtte Clean H₂ on avaliku ja erasektori partnerlus vesiniku- ja kütuseelementide tehnoloogia alaste teadusuuringute ja innovatsiooni valdkonnas ning selle asutajaliikmed on liit, keda esindab komisjon, tööstusrühmitus (Hydrogen Europe) ja teadusrühmitus (Hydrogen Europe Research);
- C. arvestades, et liidu rahaline panus ühisettevõttesse Clean H₂ (sealhulgas EMP assigneeringud) haldus- ja tegevuskulude katmiseks on kuni 1 miljard eurot, sealhulgas kuni 30,193 miljonit eurot halduskuludeks;
- D. arvestades, et ühisettevõtte Clean H₂ muudel liikmetel kui liit tuleb 10 aasta jooksul maksta või lasta enda koosseisu kuuluvatel või endaga seotud üksustel maksta kokku vähemalt 1 miljard eurot, sealhulgas kuni 30,193 miljonit eurot halduskuludeks, nagu on sätestatud määruses (EL) 2021/2085;
- E. arvestades, et ühisettevõtte Clean H₂ üldeesmärk on toetada liidus saastevaba vesiniku lahenduste ja tehnoloogiate alast teadus- ja innovatsioonitegevust liidu uue teadusuuringute ja innovatsiooni rahastamisprogrammi „Euroopa horisont“ raames;

Eelarve haldamine ja finantsjuhtimine

1. väljendab heameelt selle üle, et Euroopa Kontrollikoda märkis oma aruandes ühisettevõtte Clean H₂ raamatupidamise aastaaruande kohta (edaspidi „kontrollikoja aruanne“), et tema hinnangul annab eelarveaasta 2021 raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes aspektides õiglase pildi ühisettevõtte Clean H₂ finantsseisundist 31. detsembri 2021. aasta seisuga ning finantstulemustest, rahavoogudest ja netovara muutustest sel kuupäeval lõppenud aastal vastavalt ühisettevõtte finantsmäärusele ja komisjoni peaarvepidaja poolt vastu võetud raamatupidamiseeskirjadele ning et raamatupidamise aastaaruande aluseks olevad tehingud on kõigis olulistes aspektides seaduslikud ja korrektsed;

⁽¹⁾ Nõukogu 30. mai 2008. aasta määrus (EÜ) nr 521/2008, millega luuakse kütuseelementide ja vesiniku valdkonna ühisettevõtte (ELT L 153, 12.6.2008, lk 1).

⁽²⁾ Nõukogu 6. mai 2014. aasta määrus (EL) nr 559/2014 kütuseelementide ja vesiniku valdkonna teise ühisettevõtte asutamise kohta (ELT L 169, 7.6.2014, lk 108).

⁽³⁾ Nõukogu 19. novembri 2021. aasta määrus (EL) 2021/2085, millega luuakse ühisettevõtte programmi „Euroopa horisont“ raames ning tunnistatakse kehtetuks määrused (EÜ) nr 219/2007, (EL) nr 557/2014, (EL) nr 558/2014, (EL) nr 559/2014, (EL) nr 560/2014, (EL) nr 561/2014 ja (EL) nr 642/2014 (ELT L 427, 30.11.2021, lk 17).

2. võtab teadmiseks, et programmis „Euroopa horisont“ nähakse ühisettevõttele Clean H₂ ette kaugeleulatuvad eesmärgid, mida on võimalik saavutada ainult siis, kui kavandatakse ja rakendatakse tõhusaid lahendusi, millega kõrvaldatakse sisekontrollisüsteemide puudused ja valmistatakse tulevasteks ülesanneteks, mis tulenevad suurenenud vastutusest, nt personalijuhtimise ja planeerimise valdkonnas; juhib sellega seoses tähelepanu asjaolule, et kui arvutused ja aruandlusnõuded on eriti keerulised ja koormavad, kaasneb nendega suur veaohht, ning nõuab seetõttu, et uuritaks lihtsustamisvõimalusi, kui see on võimalik ja kehtiva õigusraamistikuga kooskõlas;
3. võtab teadmiseks, et ühisettevõtte Clean H₂ 2021. aastal kasutada olnud lõplik eelarve, mis sisaldab uuesti sisse kantud eelmiste aastate kasutamata assigneeringuid, sihtotstarbelisi tulusid ja ümberjaotamisi järgmisse aastasse, sisaldas 15,8 miljoni euro ulatuses kulukohustuste assigneeringuid (võrreldes 104,2 miljoni euroga 2020. aastal) ja 56,2 miljoni euro ulatuses maksete assigneeringuid (võrreldes 103,8 miljoni euroga 2020. aastal); märgib, et 2021. aasta kulukohustuste ja maksete assigneeringute üldised kasutusmäärad olid vastavalt 97 % (võrreldes 94 %-ga 2020. aastal) ja 87 % (võrreldes 95 %-ga 2020. aastal);
4. märgib, et võrreldes 2020. aastaga vähenesid 2021. aasta assigneeringud kulukohustuste osas 85 % ja maksete osas 44 %; võtab teadmiseks, et eelarve vähenemine 2021. aastal oli tingitud 2021. aastal algatatud projektikonkursside puudumisest; rõhutab, et 2021. aastaks ei olnud eelmakseid kavandatud;
5. märgib, et 2021. aasta lõpus eraldas liit 470 miljoni euro suurusest maksimaalsest toetusest, mis on ette nähtud määruses (EL) 2021/2085 ja määruse põhjal vastu võetud otsustes, teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi raames kokku 426,5 miljonit eurot rahalisi sissemaksid ja mitterahalist toetust ning tööstus- ja teadusrühmituste liikmed eraldasid kinnitatud vahendeid kokku 466 miljonit eurot, mis sisaldab 443,9 miljonit eurot mitterahalist osalust teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi projektides;
6. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et 2021. aasta lõpuks oli ühisettevõtte Clean H₂ kulukohustustega sidunud 425,5 miljonit eurot (95 %) liidu 450 miljoni euro suurusest maksimaalsest toetusest teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi allkirjastatud toetuslepingutele, millest umbes 3 miljonit eurot (0,7 %) tuleb välja maksta lähiaastatel; märgib, et erasektorist pärit liikmed tegid mitterahalisi sissemaksid samas mahus; märgib, et ühisettevõtte Clean H₂ teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi projektide jaoks eraldatud 2021. aasta maksete eelarve täitmise määr oli 97,8 % (võrreldes 89 %-ga 2020. aastal) ning lisaks ei olnud ühisettevõttel Clean H₂ 2021. aasta kulukohustuste assigneeringuid peaaegu üldse, sest ta oli lõpetanud oma viimased projektikonkurssid 2014. aasta lõpuks;
7. võtab teadmiseks, et 2021. aasta lõpus eraldas liit programmist „Horisont 2020“ kokku 545,5 miljonit eurot ning erasektorist pärit liikmed andsid kokku 50 miljonit eurot rahalisi sissemaksid ja kinnitatud mitterahalist osalust, millest 38,6 miljonit eurot oli mitterahaline osalus ühisettevõtte Clean H₂ programmi „Horisont 2020“ projektides;
8. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et tegevuskulude katteks ette nähtud erasektorist pärit liikmete kinnitatud mitterahalise osaluse suurus (38,6 miljonit eurot) tuleneb asjaolust, et ühisettevõtte Clean H₂ sertifitseerib seda hiljem programmis „Horisont 2020“, kui projektide eest tehakse lõppmaksed ja tuleb esitada raamatupidamisaruaande õigsust kinnitavad tõendid; väljendab heameelt selle üle, et erasektorist pärit liikmed eraldasid 2021. aasta lõpu seisuga lisategevuseks kokku 1039,0 miljonit eurot mitterahalist toetust, mis on oluliselt suurem kui määruses (EL) 2021/2085 ette nähtud minimaalne 285 miljonit eurot kogu programmi „Horisont 2020“ kestuse ajaks;
9. märgib, et 2021. aasta lõpuks oli ühisettevõtte Clean H₂ sidunud programmi „Horisont 2020“ raames allkirjastatud toetuslepingutega liidu maksimaalsest panusest 646 miljonit eurot, millest umbes 112,6 miljonit eurot (17,8 %) tuleb välja maksta lähiaastatel; märgib lisaks, et erasektorist pärit liikmed olid omalt poolt võtnud õigusliku kohustuse anda mitterahalist toetust summas 158,3 miljonit eurot;
10. märgib, et ühisettevõtte Clean H₂ olemasolevate kulukohustuste ja maksete assigneeringute 2021. aasta eelarve täitmise määrad programmi „Horisont 2020“ projektide puhul olid vastavalt 98 % ja 87,8 % (võrreldes 97 %-ga 2020. aastal);

11. märgib, et ühissettevõtetele puudub halduskulude ühtlustatud määratlus, mille alusel arvutada ühissettevõtte liikmete rahalise panuse suurust ja muuta sellised kulud võrreldavaks; nõuab sellega seoses ühiste suuniste vastuvõtmist, et kõik ühissettevõtted kasutaksid teatavate halduskulukategooriate, nagu konsultatsiooni-, uuringu-, analüüsi-, hindamis- ja tehnilise abi kulude liigitamisel ühtlustatud meetodit;

Hanked ja personal

12. väljendab heameelt asjaolu üle, et hangete ja lepingute haldamist on lihtsustatud nii palju kui võimalik, järgides komisjoni algatatud institutsioonidevahelist hankemenetlust ja kasutades sellest tulenevaid mitmeaastaseid raamlepinguid; märgib, et ühissetevõtte Clean H₂ teeb hankevajaduste osas koostööd teiste ühissetevõtetelega, et vähendada halduskoormust; märgib, et nagu varasematelgi aastatel, sõlmiti enamik ühissetevõtte Clean H₂ lepingutest kehtivate mitmeaastaste raamlepingute alusel, välja arvatud peamiselt põhitegevusega seotud hangete puhul;
13. märgib, et mahu poolest olid põhitegevusega seotud hanked, IT-teenused ja Euroopa vesinikunädala korraldamine 2021. aastal suurima maksumusega lepingud ning et hanke väljakuulutamist ja avaldamist ning pakkumuste vastuvõtmist ja avamist on lihtsustatud, kasutades mooduleid eTendering, eNotices ja eSubmission; märgib, et viimane võimaldab pakkumuste automaatset registreerimist Euroopa Komisjoni dokumendihalduse IT-süsteemis; märgib, et ühissetevõtte Clean H₂ kasutab pakkumuste elektroonilise esitamise uusimat versiooni ning seega on pakkumuste avaldamine, esitamine ja vastuvõtmine ning avamisetapid nüüd täielikult digitaalsed;
14. tunnustab ühissetevõtet Clean H₂ selle eest, et ta kasutab komisjoni informaatika peadirektoraadi pakutavat tarkvaralahendust EU Sign, mis võimaldab dokumentide puhul kasutada kvalifitseeritud e-allkirja (QES); märgib, et programmibüroo kohaldab nüüd oma lepingute suhtes QESi, mis hõlbustab äriprotsesse, vähendades märkimisväärselt lepingu käsitsi allkirjastamise aega ja kulusid, ning märgib lisaks, et QESid, kui neid kohaldatakse tarkvara EU Sign kasutades e-tehingute kohta liidu siseturul, on õiguslikult siduvad, kuna need on kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 910/2014 (*) ja tagavad suurema tehnilise turvalisuse;
15. võtab teadmiseks, et 31. detsembri 2021. aasta seisuga oli ühissetevõttes Clean H₂ 23 ajutist töötajat, kaks lepingulist töötajat ja kaks liikmesriigi lähetatud eksperti;
16. võtab 2021. aasta tegevusaruande põhjal soolist tasakaalu jälgides teadmiseks, et 44 % töötajatest olid naised ja 56 % mehed, kusjuures kolmandikul juhtivatest ametikohtadest töötasid naised ja kahel kolmandikul mehed; julgustab ühissetevõtet Clean H₂ soolist tasakaalu veelgi parandama; peab kahetsusväärseks asjaolu, et programmi „Horisont 2020“ raames näiteks komisjoni nõuanderühmades, eksperdirühmades, hindamiskomisjonides või üksikute ekspertidena töötavate naissoost projektikoordinaatorite osakaal ei ületa 33 %;
17. märgib murega, et ajavahemikul 2018–2021 püsis kõigi ühissetevõtete keskmine aastane ajutiste töötajate määr kõrge, moodustades koosseisulistest töötajatest ligikaudu 11 %; tuletab meelde, et lepinguliste töötajate suur määr kipub märkimisväärselt suurendama ühissetevõtte Clean H₂ tööjõu voolavust ja destabiliseerib veelgi töötajate olukorda; rõhutab ühtlasi, et ajutiste töötajate kasutamine peaks olema ajutine lahendus, sest vastasel juhul võib see kahjulikult mõjutada ühissetevõtte Clean H₂ üldist tulemuslikkust, näiteks põhipädevuse säilitamist, tekitada aruandluskanalites segadust, põhjustada juriidilisi vaidlusi ja vähendada töötajate tegevuse tõhusust;

(*) Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. juuli 2014. aasta määrus (EL) nr 910/2014 e-identimise ja e-tehingute jaoks vajalike usaldusteenuste kohta siseturul ja millega tunnistatakse kehtetuks direktiiv 1999/93/EÜ (ELT L 257, 28.8.2014, lk 73).

18. märgib, et ühissettevõtted ei ole alates 2016. aastast teinud liidu pensioniskeemi tööandjate sissemakseid, mis vastavad nende kolmandate riikide subsideeritud tulu ja nende kogutulude suhtele, sest komisjon ei ole neid kulusid ühissettevõtete eelarves ette näinud ega ka makseid ametlikult nõudnud; nõuab, et komisjon võtaks meetmeid, et sellised probleemid ei korduks;
19. märgib, et 2021. aastal korraldati koos teiste ühissetvõtetega ühised IT-koosolekud, mille peamine eesmärk oli valmistada üleminekuks tarkvarale Office 365, SharePoint ja OneDrive;
20. võtab iga-aastase tegevusaruande põhjal teadmiseks, et COVID-19 pandeemia ajal võtsid töötajad aega osalemaks veebipõhistel koolitustel, et laiendada oma tööga seotud teadmisi, ning märgib, et koolitustel osalemist ergutati tugevalt, et töötajad oleksid liikumiskiirangute ajal jätkuvalt motiveeritud ja teistega ühenduses;
21. märgib, et 2021. aasta veebruaris võttis ühissetvõtte FCH 2 kasutusele Sysperi ja kogu aasta jooksul lisati uusi mooduleid; tunneb lisaks heameelt selle üle, et oodatakse lähetushaldussüsteemi kasutuselevõttu ning töötajate hindamise ja edutamise funktsiooni kasutuselevõttu; toetab seda, et ühissetvõttes FCH 2 võeti 2021. aasta novembris kasutusele uus värbamisvahend Systal ja et järgmine värbamine toimub selle süsteemi abil, ning on seisukohal, et sellised vahendid võivad olla kasulikud kõrge kvalifikatsiooniga töötajate vajalikuks värbamiseks;

Siseaudit

22. võtab iga-aastase tegevusaruande põhjal teadmiseks, et siseaudit tehakse vastavalt ühissetvõtte Clean H₂ finantsmääruse artiklile 20;
23. rõhutab, et 2021. aastal kiitis siseauditi talitus heaks ühissetvõtte FCH 2 poolt välja töötatud tegevuskava, et käsitleda kahte olulist soovitud, mis tulenevad siseauditi talituse auditist programmi „Horisont 2020“ toetuste rakendamise kohta ühissetvõttes FCH 2, ning jõudis järeldusele, et tegevuskava on tuvastatud riskide maandamiseks piisav;
24. märgib, et 2021. aastal vormistas ühissetvõtte FCH 2 kooskõlas kokkulepitud tegevuskavaga ametlikult praegused järelevalvetavad seoses toetuslepingute riskide ja keerukusega ning töötas välja sisesuunised programmi „Horisont 2020“ projekti tulemuste levitamise ja kasutamise jälgimiseks; märgib, et 2021. aasta lõpus oli ühissetvõtte FCH 2 seisukohal, et kõik tegevuskavad on täielikult ellu viidud;

Sisekontroll

25. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi vahe- ja lõppmaksete puhul teeb toetusesaajate juures järelauditeid ühissetvõtte Clean H₂, programmi „Horisont 2020“ projektide maksete järelaudite eest vastutab aga komisjoni teadusuuringute ja innovatsiooni peadirektoraadi ühine audititalitus; märgib, et tuginedes 2021. aasta lõpus kättesaadavatele järelaudite tulemustele, teatas ühissetvõtte Clean H₂ teadusuuringute seitsmenda raamprogrammi projektide esinduslikuks veamääraks 2,0 % (võrreldes 1,97 %-ga 2020. aastal) ja allesjäänud veamääraks 1,0 %, (võrreldes 1,01 %-ga 2020. aastal) ning programmi „Horisont 2020“ projektide (tasaarvestused ja lõppmaksed) esinduslikuks veamääraks 2,16 % (2020. aastal sama) ja allesjäänud veamääraks 1,3 % (võrreldes 1,34 %-ga 2020. aastal);
26. märgib, et ühissetvõtte Clean H₂ maksete kontrolli hindamiseks auditeeris kontrollikoda programmi „Horisont 2020“ raames 2021. aastal lõplike toetusesaajate tasandil tehtud maksete juhuvalimit, et leida kinnitust järelaudite veamäärade õigsusele (toetusesaajate juures kontrollitud toetustega seotud maksetehingute puhul on kvantifitseeritavate vigade aruandluskünnis 1 % auditeeritud kuludest); peab kahetsusväärseks asjaolu, et ühel juhul leidis ja kvantifitseeris kontrollikoda vea, mis tulenes kirjavea tõttu personalikulude tegelikust suuremana näitamisest, ja teisel juhul süsteemse mittekvantifitseeritava kontrollialase puuduse, mis oli seotud sellega, et toetusesaajal puudus projekti töötundide kinnitamise menetlus;

27. võtab iga-aastase tegevusaruande põhjal teadmiseks, et ühissetevõtte Clean H₂ oli juba tugevdanud oma sisekontrolli, et tegeleda väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEde) ja uute toetusesaajatega seotud suurenenud riskiga, kuna eelkõige VKEde ja uute toetusesaajate puhul (kellel esineb teiste toetusesaajatega võrreldes rohkem vigu) esinevad püsivad süsteemsed vead deklareeritud personalikuludes; märgib, et nende meetmete tulemused ilmnesid esimest korda 2021. aastal ning need aitasid viimase kahe aasta jooksul VKEde ja uute toetusesaajate esinduslikku veamäära märkimisväärselt vähendada; väljendab heameelt vähendatud veamääradega seotud positiivsete tulemuste üle ja ühissetevõtte Clean H₂ valmisoleku üle jätkata 2022. aastal tugevdatud riskipõhiseid kontrolle, kasutades programmi „Horisont 2020“ toetuste haldamise süsteemis COMPASS/SyGMA kättesaadavat tugevdatud järelevalvevahendit;
28. rõhutab lisaks, et selleks, et veamäärad oleksid püsivalt allpool olulisuse läve, tuleks programmi „Horisont 2020“ personalikulude deklareerimise reegleid ühtlustada ja lihtsustatud kuluvõimalusi laialdasemalt kasutada; väljendab heameelt selle üle, et 2022. aastal hakkasid kõik ühissetevõtted kooskõlas kontrollikoja kavandatud meetmega rakendama meetmeid veamäära langetamiseks, sealhulgas uurides võimalusi kasutada lihtsustatud kuluvorme, nagu ühikuhinnad, kindlasummalised maksed ja ühtse määraga maksed;
29. võtab kontrollikoja aruande põhjal teadmiseks, et ühissetevõtte Clean H₂ puhul viidi lõpule kõigi varasemate aastate tähelepanekute põhjal võetud järelmeetmed, kuna ühissetevõtte Clean H₂ võttis 2021. aastal parandusmeetmeid;

Huvide konfliktide ennetamine ja haldamine ning pettustevastase võitluse strateegia

30. väljendab heameelt asjaolu üle, et nii ühissetevõtte FCH 2 juhatuse kui ka nõuandvate organite liikmete jaoks olid kehtestatud huvide konflikti menetlused, mida uuendati 2021. aasta detsembris ühissetevõtte Clean H₂ juhatuse hiljuti vastu võetud kodukorra alusel, ning et lisaks on võetud erimeetmeid toetustaotluste hindamise ning projektide ja pakkumuste läbivaatamise eest vastutavate ekspertide huvide konfliktide ennetamiseks ja haldamiseks;
 31. märgib, et ühissetevõtte Clean H₂ aitas aktiivselt kaasa programmi „Euroopa horisont“ kontrollistrateegia (eelkontroll, audit ja pettuste ennetamine) väljatöötamisele, osaledes ühise rakenduskeskuse loodud spetsiaalsetes töörühmades ja andes oma panuse;
 32. tunneb heameelt, et ühissetevõtte Clean H₂ tagab ka teadusringkondade ühise pettustevastase strateegia rakendamise; väljendab heameelt asjaolu üle, et strateegiast tulenevad peamised meetmed hõlmavad teadlikkuse suurendamise ürituste korraldamist ühissetevõttes ja koostööd Euroopa Pettustevastase Ametiga, kui tegemist on riskipõhiste audititega, mida viivad läbi ühine audititalitus või allhanke korras palgatud töövõtjad.
-